

DERNEK BAŞKANINDAN...

Değerli Meslektaşlarım,

“**Bezdiri**” Türk Dil Kurumu’nun hepimizin çok iyi bildiği “**mobbing**” kavramının karşılığı olarak belirlediği sözcüktür. Kurum, “mobbing”in Türkçe anlamını, “işyerlerinde, okullarda ve benzeri topluluklar içinde belirli bir kişiyi hedef alıp, çalışmalarını sistemli bir biçimde engelleyip huzursuz olmasına yol açarak yıldırma, dışlama ve gözden düşürme” olarak tanımlamıştır. İngilizce sözcüğün karşılığı psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermektir. Biraz daha açarsak; mevcut gücün ya da pozisyonun kötüye kullanılmasıyla, şiddet, baskı, kuşatma, taciz, aşağılama, tehdit vb. şekillerde tecelli eden duygusal bir saldırdır; itibarsızlaştırma ve işten çıkarmaya zorlama halidir.

Bir araştırmaya göre bezdiri, kâr amacı gütmeyen kuruluşlarda, okullarda, üniversitelerde ve sağlık sektöründe daha yaygındır. Ülkemizde 2000’li yılların başından itibaren yer bulmaya başlamış bir kavramdır.

Her türlü uyumsuzluk ve anlaşmazlık durumu bezdiri olarak nitelendirilmemelidir; kişilerin içinde buldukları durumu –olumsuzluğu ortaya koymak için– zaman zaman bu sözcükle ifade ettiklerini gözlemlemekteyiz. Araştırmalara göre en kısa bezdiri süresi altı ay, genelde ortalama süre 15 ay, sürecin kalıcı ağır etkilerinin ortaya çıktığı dönem ise, 29–46 aydır. Davranışın “sistematik” olarak kabul edilmesi için uzmanlar en az altı aylık bir süre öngörmektedirler. Ülkemizdeki sosyokültürel yapı ve çalışma koşulları göz önüne alındığında sürenin üç aya inebileceği düşünülmektedir.

Konunun uzmanları, bezdiri uygulayanların paranoid, narsisist, öfke kontrolü zayıf, düşmanlık duyguları yüksek, obsesif-kompulsif davranışlara sahip, sorumluluktan kaçan, sevgiden yoksun, hiddetli, sadist ve anti-sosyal kişiler olduklarını belirtmektedirler. Empati yoksunluğu önemli bir faktördür.

İşyerinde bezdirici ve mağdur dışında kalan kişilere “**izleyici**” denir. İzleyiciler yaşananlara müdahale etmeyip izlemekle yetindikleri gibi, çoğu zaman bezdiricinin yanında yer alarak sürece katılırlar; nadiren mağdurun yanında yer alırlar. Arabulucu ve tarafsızmış gibi davranırlar ama aslında ikiyüzlüdürler. Bezdiri ile mücadelede izleyicilerin önemli rol üstlenmeleri gerektiği ortadadır.

Mağdur kişi nerelere başvurabilir?

Türk Medeni Kanununun 24. Maddesinde, 4857 sayılı İş Yasasında, 6098 sayılı Borçlar Kanununda bu konuda düzenlemeler var.

Başvuru için doğallıkla ilk olarak kurumun yöneticisi akla geliyor. Ceza hukuku kapsamında Cumhuriyet Savcılığı’na şikâyette bulunulabileceği bildirilmekte. Yine, Bölge Çalışma Müdürlüklerine başvuru yapılabileceği yönünde bilgi var; hekimler için muhtemelen İl Sağlık Müdürlüğüne başvuru olanaklı olsa gerek.

Başvuru için Türk Tabipleri Birliği de bir seçenek.

Duruma göre, YÖK’e ve Sağlık Bakanlığına da başvurulabilir, kanımca.

Camiamızdan mağdur meslektaşlarımız varsa TOTBİD’e de başvurabileceklerini söyleyebilirim.

KAYNAKLAR

- *Türk Dil Kurumu sözlüğü.* <https://sozluk.gov.tr/>
- *Gazi Üniversitesi Mobbing Birimi Raporu.*
- *Mehmed Zahid Çöğenli: Bir Meslek Hastalığı: Akademi ve Mobbing. Eğitim Yayınevi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, ISBN: 978-605-7557-00-1, 2018.*
- *Erkan Keleşoğlu: İş Hukukunda Mobbing (Yıldırma, Bezdiri) Nedir? <https://www.isggep.net/post/i-%C5%9F-hukukunda-mobbi-ng-yildirma-bezdi-ri-nedi-r>*
- *Av. Hasan Erdem. Yargı Kararları Işığında Mobbing! HR Dergi, Haziran 2017. <https://hrdergi.com/yargi-kararlari-isiğında-mobbing>*
- *İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu, TBMM Basımevi Ankara, 2010*

Saygılarımla,

Dr. Halit Pınar